

6191 SAYILI "SÖZLEŞMELİ ERBAŞ VE ER K." ¹

Sözleşme, hizmet şartları ve yedeklik dönemi

MADDE 4 – (1) Sözleşmeli er adayları, ön sözleşme yapılarak askerî eğitime alınır. Askerî eğitimi başarı ile tamamlayanlarla, dört yıldan fazla olmamak kaydıyla en az üç yıllık sözleşme yapılır. Müteakip sözleşmeler, bir yıldan az üç yıldan fazla olmamak şartıyla azamî yirmidokuz yaşın bitirildiği yılın aralık ayı sonuna kadar uzatılabilir.

(2) Sıkıyönetim, seferberlik, savaş veya terörle mücadeleden kaynaklanan zorunlu hâllerde ihtiyaç duyulanların sözleşme süreleri, talebe ve yaş haddine bakılmaksızın Kuvvet Komutanları, Jandarma Genel Komutanı veya Sahil Güvenlik Komutanının istemi üzerine ve durumun devamı müddetince, Genelkurmay Başkanının onayı ile uzatılabilir.

(3) Sözleşmeli erbaş ve erler ile sözleşmeli er adayları, asker kişi sayılırlar. Sözleşmeli erbaşlar, muvazaflık hizmetinde olan emsal rütbedeki erbaşların üstü, emsal rütbedeki uzman erbaşların astıdır. Sözleşmeli erbaşlar hakkında rütbenin geri alınması ferî cezası uygulanmaz.

(4) Sözleşmeli erbaş ve erler istihdam edildikleri kadro görevleri ile 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununda erbaş ve erler için belirtilen görevleri yaparlar. Bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde sözleşmeli erbaş ve erler hakkında, erbaş ve erlere ilişkin hükümler uygulanır.

(5) Sözleşmeli erbaş ve erlerin sınıfları, Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığınca değiştirilebilir.

(6) Sefer görev emirleri, askerlik yükümlülüğünü yerine getirdikleri sınıf, branş ve statüye göre çıkarılır.

¹ Bu Sayfada yer alan açıklamalardan alıntı yapmak için, alıntı yapılan yazıya şu ibare eklenmelidir : "En son içtihatlı, notlu, açıklamalı, ek ve örnekli Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu ve Yönetmeliği, Askeri Ceza Kanunu, Disiplin Mahkemeleri Kanunu, Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 645 s., Ankara 2010, 1. Baskı" isimli Kitaptan alıntı yapılan ve www.askerihukuk.net isimli web sitesine konulan bu dosya ve açıklamaların tüm hakları anılan kitabın yazarı (E.) Hak.Alb. Orhan ÇELEN'e aittir." Bu ibare eklenmek şartıyla, buradaki dosyalardan Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa uygun kısa alıntılar yapılabilir, ancak yazarının izni olmaksızın açıklama ve dosyanın tamamı başka bir mecraza kopyalanamaz veya başka yerde yayınlanamaz.

(7) Terhis kaydı, yedeklik yoklaması, hizmete celp, eğitim ve tatbikat gibi yedeklik dönemine ilişkin olarak bu Kanunda düzenlenmeyen hususlarda, 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanunu ile 16/6/1927 tarihli ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askerî Memurlar Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

NOT:

Kanunun Madde Gerekçesi: Madde ile, sözleşmeli erbaş ve erlerin sözleşme ve hizmet şartları ile yedeklik dönemine ilişkin hususların düzenlenmesi amaçlanmıştır. Maddenin birinci fıkrasında, sözleşme süreleri ile sözleşmeli erbaş ve erlerin yaş haddi düzenlenmiştir./Maddenin ikinci fıkrasında, savaş, sıkıyönetim, seferberlik veya terörle mücadele gibi olağanüstü durumlarda sözleşme süresinin, bu durumun devamı müddetince ve yaş haddine bakılmaksızın uzatılabilmesine imkan tanınmıştır./Maddenin üçüncü fıkrasında, sözleşmeli erbaş ve erlerin ön sözleşmenin imzalanmasından itibaren asker kişi sayılacakları ve astlık, üstlük ilişkileri düzenlenmiştir./Maddenin dördüncü fıkrasında, sözleşmeli erbaş ve erlerin hizmet şartları ile haklarında uygulanacak diğer hükümlere yer verilmiştir./Maddenin diğer fıkralarında, sözleşmeli erbaş ve erlerin sınıf değiştirme koşulları ile terhis olanların seferberlik halinde tabi olacakları hususlar hüküm altına alınmıştır.

AÇIKLAMA:

1 - Ön sözleşme yapılması: Türk Silâhlı Kuvvetlerinin (Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı dâhil), birlik, karargâh, kurum ve kuruluşları ile sözleşmeli er adayları arasında; askerî eğitime alınmaları konusunda yapılan ve askerî eğitim dönemi başlangıcı ile sözleşme yapılıncaya kadar geçecek süreyi kapsayan, Sözl. Erb. ve Er Yönt.nin Ek-1'inde yer alan örneğe göre hazırlanmış olan sözleşmeye, ön sözleşme denir.

Sözleşmeli er adayları, ön sözleşme yapılarak askerî eğitime alınır.

Ön sözleşmenin İdarece fesih halleri (Bkz: Sözleşmeli Erbaş ve Er Yönetmeliği Madde 16) Sözleşmeli er adaylarının ön sözleşmeleri, aşağıdaki nedenlerle süresinin bitiminden önce feshedilir:

a. Tugay, bağımsız tugay, tümen, jandarma bölge (ve eşidi) komutanlarınca veya eşidi kurum amirlerince; kolordu ve orduya (ve eşidi) doğrudan bağlı birlikleri ile eşidi kurum amirlikleri için kurmay başkanlarınca; kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı ile Millî Savunma Bakanlığına doğrudan bağlı birlikleri için personel başkanlıklarınca veya yetki verilen makamlarca; askeri eğitim esnasında başarısız veya disiplinsiz olduğuna karar verilmek.

b. Yetkili sağlık kurullarınca askeri eğitime ve/veya göreve devam edemez kararı verilmiş olmak.

c. Sözleşmeli er adayı olma şartlarından herhangi birini taşımadığı sonradan anlaşılacak veya sözleşme süresi içinde bu şartlardan herhangi birini kaybetmek.

ç. Askerî eğitimin üçte birine katılmamak.

d. Ön sözleşme döneminde görevlerini icra ederken veya görevleri dolayısıyla bir saldırıya veya kazaya uğrayan ya da bir meslek hastalığına yakalanma neticesinde askerî eğitimin üçte birine devam etmeyerek başarısız kabul edilenler, bir kez olmak üzere sonraki dönemde açılacak askeri eğitime planlanırlar. Sonraki dönemde istekli olmaları, aranan sağlık ve diğer niteliklerini korumaları halinde yeniden ön sözleşme yapılarak eğitime alınırlar.

e. Türk Silâhlı Kuvvetleri ile ilişkileri kesilen ön sözleşme dönemindeki personelden, peşin olarak ödenen aylık ve aylık ile birlikte ödenen diğer tüm özlük haklarının çalışılmayan günlere ait kısmı geri alınır.

2- Askerî eğitim aşaması: Sözleşmeli er adaylarına okul, kurum, sınıf okulu, kıtalar veya eğitim merkezlerinde yaptırılacak olan kadro görevine yönelik eğitimdir. Kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca; ön sözleşme imzalanan personele görevlendirme emirleri tebliğ edilir ve sözleşmeli er adayı isim listesi askerî eğitim görecekları okul, kurum, sınıf okulu, kıtalar veya eğitim merkezlerine bildirilir.(Sözl. Erb. ve Er Yönt. Md. 10/2) Sözleşmeli er adayı olarak alınacaklar, görevlendirme emrinde belirtilen tarihte askerî eğitime tabi tutulacakları okul, kurum, sınıf okulu, kıtalar veya eğitim merkezlerine katılırlar.(Sözl. Erb. ve Er Yönt. Md. 10/3)

Kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının temine yetkili komutanlıklarınca; sözleşmeli er adaylarına ait ilgili makamlardan kendilerine intikal ettirilen başvuru dilekçesi, nitelik belgesi, sağlık raporu ve varsa diğer belgeleri, sözleşmeli er adaylarının askeri eğitim alacağı komutanlığa gönderilir. (Sözl. Erb. ve Er Yönt. Md. 10/5)

Sözleşmeli er adayları, yapılacak ön sözleşmeyi müteakip kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının ihtiyaçları doğrultusunda, okul, kurum, sınıf okulu, kıtalar veya eğitim merkezlerinde askerî eğitime tabi tutulurlar. (Sözl. Erb. ve Er Yönt. Md. 11/a) Uygulanacak olan eğitimlerin şekli ve süresi, kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının düzenlemeleri çerçevesinde belirtilir. (Sözl. Erb. ve Er Yönt. Md. 11/b)

3 - İlk sözleşmenin yapılması: Askerî eğitimi başarı ile tamamlayanlarla, dört yıldan fazla olmamak kaydıyla en az üç yıllık sözleşme yapılır.

İlk sözleşme; üç yıldan az, dört yıldan fazla olamaz. İlk sözleşme belgesi, Sözl. Erb. ve Er Yönt.nin Ek-1'inde yer alan forma göre tanzim edilir. Müteakip sözleşmeler bir yıldan az üç yıldan fazla olmayacak şekilde yapılır.

Sözleşmeli erlerin ilk sözleşmeleri askerî eğitimi aldığı komutanlık tarafından, müteakip sözleşmeleri ise sözleşme yapmaya yetkili makamlarca yapılır. Müteakip sözleşmeler, bir yıldan az üç yıldan fazla olmamak şartıyla azamî yirmidokuz yaşın bitirildiği yılın aralık ayı sonuna kadar uzatılabilir.

4 - Olağanüstü durumlarda sözleşme süresinin İdare'ce uzatılması: Sıkıyönetim, seferberlik, savaş veya terörle mücadeleden kaynaklanan zorunlu hâllerde, kendisine ihtiyaç duyulanların sözleşme süreleri, talebe ve yaş haddine bakılmaksızın Kuvvet Komutanları, Jandarma Genel Komutanı veya Sahil Güvenlik Komutanının istemi üzerine ve durumun devamı müddetince, Genelkurmay Başkanının onayı ile uzatılabilir.

5 - Sözleşmeli erbaş ve erler "Asker kişi" sayılır: Sözleşmeli erbaş ve erler ile sözleşmeli er adayları, asker kişi sayılırlar.

Sözleşmeli erbaş ve erler istihdam edildikleri kadro görevleri ile 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununda erbaş ve erler için belirtilen görevleri yaparlar. Bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde sözleşmeli erbaş ve erler hakkında, erbaş ve erlere ilişkin hükümler uygulanır.

6 - Astlık-üstlük ilişkileri: Sözleşmeli erbaşlar, muvazzaflık hizmetinde olan emsal rütbedeki erbaşların üstü, emsal rütbedeki uzman erbaşların astıdır. Sözleşmeli erbaşlar hakkında rütbenin geri alınması ferî cezası uygulanmaz. Sözleşmeli erbaş ve erlerin kendi rütbesindeki diğer bir sözleşmeli erbaş ve erle astlık üstlük ilişkisi yoktur. Cezaî müeyyideler ile yargılama usulü bakımından er ve erbaşların tâbi olduğu hükümlere tâbi olurlar. Sözleşmeli erbaşlar hakkında rütbenin geri alınması ferî cezası uygulanmaz.(Sözl. Erb. ve Er Yönt. Md. 12/1)

7 - Sözleşmeli erbaş ve erlerde sınıf değişikliği:

Sözleşmeli erbaş ve erlerin sınıfları, Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığınca değiştirilebilir.

8 - Sözleşmeli erbaş ve erlerin terhisleri:

Sözleşmeli er olarak alınanların muvazzaflık hizmetini yaptıkları birlikteki amirleri, muvazzaflık hizmetini müteakip terhis işlemi yaptıktan sonra, askerlik yoklamasında dikkate alınmak üzere dağıtım emrinin bir suretini de ilâve ederek muvazzaflığa ait şahsî dosyasını, terhisten sonra müracaat edenler için ise sadece dağıtım emrini askerlik şubesine gönderir. Sözleşmeli er istihdam eden ilgili amir, gönderilen belgeleri ihtiva edecek şekilde bir dosya hazırlar. Sözleşmeli erlerin herhangi bir şekilde Türk Silâhlı Kuvvetlerinden ilişkilerinin kesilmesini müteakip, ilgili amirdeki şahsî dosyası, usulüne uygun olarak ilgili kuvvet komutanlığına veya Jandarma Genel Komutanlığına yahut Sahil Güvenlik Komutanlığına gönderilir.(Sözl. Erb. ve Er Yönt. Md. 10/6)

Türk Silâhlı Kuvvetlerinden ilişkisi kesilen sözleşmeli erbaş ve erler hakkında “terhis belgesi” ve son üç yıla ait “aylık prim ve hizmet belgesi” düzenlenerek, sözleşme yapmaya yetkili komutanlıklar veya kurum amirlikleri tarafından Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına gönderilir..(Sözl. Erb. ve Er Yönt. Md. 10/7)

Sefer görev emirleri, askerlik yükümlülüğünü yerine getirdikleri sınıf, branş ve statüye göre çıkarılır.

Terhis kaydı, yedeklik yoklaması, hizmete celp, eğitim ve tatbikat gibi yedeklik dönemine ilişkin olarak bu Kanunda düzenlenmeyen hususlarda, 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanunu ile 16/6/1927 tarihli ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askerî Memurlar Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

Sözleşmesi feshedilerek ilişkisi kesilenler, yedekte erbaş ve er kaynağına alınırlar.
(6191 S.K. md. 6/5)

SÖZLEŞMELİ ERBAŞ, SÖZLEŞMELİ ER / ER ADAYI SÖZLEŞME / ÖN SÖZLEŞME BELGESİ

- 1. Kimlik İle İlgili Belgeler** :
- Adı Soyadı** :
- Doğum Yeri ve Tarihi** :
- Medeni Hali** :
- Nüfusa Kayıtlı Olduğu Yer** :
- T.C. Kimlik Numarası** :
- Daimi Adresi** :
- 2. Öğrenim ve Meslek Durumu**
- Bitirdiği Okul** :
- 3. İlgilinin Kaçınıcı Sözleşmesi Olduğu** :
- 4. İstihdam Edileceği Rütbe, Sınıf Branş ve İhtisas** :

Yukarıda şahsi bilgileri bulunan aşağıda belirtilen koşulları kabul ederek sözleşmeli erbaş, sözleşmeli er / er adayı olmayı kabul etmiştir.

a. Sözleşmeyi imzalayan sözleşmeli erbaş, sözleşmeli er / er adayı görev kabul ettiği veya görevlendirildiği komutanlıkça gösterilecek görev yerlerinde 10/3/2011 tarihli ve 6191 sayılı Sözleşmeli Erbaş ve Er Kanunu, 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanunu, 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu ile yürürlükteki ilgili kanunlar, tüzükler, yönetmelikler, yönergeler, genelgeler ve verilecek emirlere uygun olarak hizmet vermeyi kabul eder. Sözleşmeli erbaş, sözleşmeli er/er adayları 10/3/2011 tarihli ve 6191 sayılı Sözleşmeli Erbaş ve Er Kanununda gösterilen ücret ve mali haklar dışında herhangi bir ücret talep edemezler.

b. Türk Silâhlı Kuvvetlerinde sözleşmeli erbaş, sözleşmeli er/er adayı olarak istihdam edilenlerden, göreve, eğitime başladıktan sonra sözleşmeli erbaş, sözleşmeli er/er adaylarında aranılan niteliklerden bir veya birkaçına uymadıkları tespit edilenlerin sözleşmeleri feshedilir.

c. Bu sözleşme süresi yıldır. Sözleşmenin bu süre içerisinde ilgili mevzuata göre idarece feshedilmesi koşulları saklıdır. (Sözleşmeli er adayları için doldurulmaz.)

ç. Sözleşmeli erbaş ve sözleşmeli erler, görevi esnasında edindiği gizli bilgileri görevinden ayrılma dahi Türk Silâhlı Kuvvetlerinin yetkili makamlarının izni olmadan açıklayamaz. Görevi sona erdiği zaman elinde bulunan görevi ilgili belgeleri, araç ve gereçleri iade etmek zorundadır. (Sözleşmeli er adayları için doldurulmaz.)

d. Bu sözleşmenin yenilenmesi için tarafların tarihine kadar 10/3/2011 tarihli ve 6191 sayılı Sözleşmeli Erbaş ve Er Kanunu ve bu Yönetmelikte belirtilen bildirimde bulunulması gereklidir. Bu süre içinde taraflardan herhangi biri tarafından bildirimde bulunulmadığı takdirde, sözleşme tarihinde kendiliğinden son bulur. (Sözleşmeli er adayları için doldurulmaz.)

e. Sözleşme Komutanlığı adına sözleşmeyi yapacak Komutanının onayını müteakip (ilk sözleşme için) yürürlüğe girer. (Sözleşmeli er adayları için doldurulmaz.)

f. İdare ile arasında imzalanan ön sözleşme askeri eğitimin başladığı tarihinden itibaren yürürlüğe girer. (Sözleşmeli erbaş ve sözleşmeli erleri için doldurulmaz.)

g. İdare ile arasında imzalanan sözleşme tarihinden itibaren yürürlüğe girer. (Sözleşmeli er adayları için doldurulmaz.)

İstihdam Edilecek Şahsın

Sözleşmeyi Onaylamaya Yetkili Makam

.../.../20...

Adı Soyadı :

Adı Soyadı :

İmzası :

Rütbesi :

Unvanı :

İmzası :

Ek-2

SÖZLEŞMELİ ER OLACAKLAR İÇİN NİTELİK BELGESİ

Birliği :
Adı Soyadı :
Baba Adı :
Rütbesi :
Tertibi :

Fotoğraf

N İ T E L İ K L E R	Sıralı Amirler Tarafından Takdir Edilen Notlar			Verilen Notların Ortalaması
	1'nci Amir	2'nci Amir	3'üncü Amir	
1. Genel Görünüş Tavrı ve Hareketi				
2. Kötü Alışkanlıklara Düşkün Bulunmaması				
3. Hasis Menfaatlere Düşkün Olmaması				
4. Disiplin Kurallarına Uyarlılığı ve İtaati				
5. Güvenilme ve Sadakati				
6. Zekâsı ve Muhakeme Yeteneği				
7. Çalışkanlığı ve Dayanıklılığı				
8. Mesleki Bilgisini ve Askeri İhtisasını Geliştirme				
9. Görev Etkinliği				
10. Sorumluluk Bilinci				
NOT TOPLAMI				

Sözleşmeli Er Olup Olamayacağına ait Kanaat (Sözleşmeli Er Olmaya Layıktır/Layıktır Değildir.)				
İmzası				
Adı Soyadı				
Rütbesi ve Sicil Numarası				
Görevi				
Düzenleme Tarihi				

.....nın Sözleşmeli Er Adaylığına kabulü Uygundur/Uygun değildir.

ONAY

(Doldurma Talimatının 5 inci maddesinde belirtilen amir tarafından)

DOLDURMA TALİMATI:

1. Bu nitelik belgesi sözleşmeli er olmak üzere müracaat eden personel için iki nüsha olarak tanzim edilir.
2. Niteliklere sıralı amirler tarafından ayrı ayrı 10 tam not üzerinden not verilir. Notlar tam sayı veya 1/2 kesirli olarak verilir.
3. Sıralı amirler tarafından; her niteliğe verilen notların ortalaması alınarak nitelik belgesinin son sütununa yazılır. Bölüm sonucu tam sayı çıkmazsa iki hane yürütülür.
4. Kanaat hanesine "SÖZLEŞMELİ ER OLMAYA LAYIKTIR/DEĞİLDİR." ibaresi yazılır.
5. Nitelik belgesini onay makamı; müstakil Taburlarda, Tabur Komutanı, Alaylarda Alay Komutanı (Deniz ve Havada Eşidi), Müstakil Tabur ve Alay eşidi kurum amirliklerinde, Kurum Amiri; Tugay, Tümen, Kolordu ve Ordu (Deniz ve Havada Eşidi) doğrudan bağlı birliklerinde ve karargâhlarında ve eşidi kurum amirliklerinde Kurmay Başkanı; kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı; Sahil Güvenlik Komutanlığı; Millî Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı doğrudan bağlı birliklerinde ve karargâhlarında Personel Başkanlarıdır.

